

pratensis) har i det mindste indtil for et Par Aar siden optraadt som ynglende, men fremdeles yngler her Vandrixen (*Rallus aquaticus*), Plettet Sumphøne (*Porzana maruetta*), Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus*), som er hyppig, samt Blishøne (*Fulica atra*), som i nogle Aar optræder i store Mængder, for maaske i næste Aar kun at være faatallige, og naar jeg saa til Slut nævner nogle ganske faa, undertiden kun et, Par af den toppede Lappedykker (*Podiceps cristatus*), som først for faa Aar siden viste sig, samt mange Graaænder (*Anas boscas*), tror jeg, at kunne slutte Listen over Arter, som jeg med nogenlunde Vished ved yngle her i min nærmeste Egn, og jeg kommer saa til et Tal af 75, men til dette Tal maa uden al Tvivl lægges adskillige Arter af Sylvier.

Jeg omtalte ovenfor, hvorledes man kan fremme Skovfuglenes Trivsel ved forskellige Foranstaltninger, men endnu mere taknemligt er det at indrette Fristeder for Vandfugle, og et slaaende Eksempel herpaa er den oftere nævnte ca. 22 ha store Skaføgaard Sø, hvor Fuglelivet faar Lov til at passe sig selv og nyder absolut Fredning, idet der sjældent bliver løsnet et Skud paa Søen eller paa dens med Siv og Rør bevoksede Bredder.

Graaanden er stærkest repræsenteret og findes i et meget stort Antal; dernæst kommer Blishønen; naar denne kun optræder i et moderat Antal, gør den ikke megen Fortræd, men som jeg ovenfor nævnte, kan den undertiden optræde i store Masser, og da foruroliger den, kivagtig og urolig som den er, de andre Vandfugle, men virker jo ret oplivende paa Vandfladen.

Om Efteraaret lige til Isdækket er Søen overfyldt af Ænder; navnlig Graaænder og Krikænder (*Anas crecca*), men ogsaa andre Andearter søge dertil. Undertiden, saaledes som i denne Vinter, ses ogsaa Sangsvaner (*Cygnus mucicus*), maaske tiltrukne af den store Flok af tamme Svaner, saa denne smukke af Skov omgivne Sø frembyder et højst fornøjeligt Syn for en Fuglelsker.

EN DAG PAA HUSBY SØ.

AF

M. KLINGE.

Ser man paa Kortet over Ringkøbing Amt, finder man mellem Nisum Fjord og Stadil Fjord to smaa Søer, Husby Sø, ogsaa kaldet Staby Sø, og Nørresø, adskilte ved en lille Holm,

Kølsholmen. Paa enkelte Kort ser man Husby-Søen angivet som udtørret, paa andre ikke, det afhænger af, paa hvilket Tidspunkt Kortet blev udgivet, thi Søen var udtørret engang. Paa den tidligere Søbund kunde for en Menneskealder siden paa enkelte Steder ses en frodig Kærhavre, men Omkostningerne ved at kultivere Jorden og holde Vandet borte var for store; Pumpeværkerne gik omsider i Staa, Vandet stod ind, og nu har vi Husby-Søen igen. Kommer man dertil fra det højere liggende Terrain ved Staby, ser man Husby-Søen i Forgrunden; den fremtræder som en ejendommelig Blanding af Vand og Land, thi hist og her i Søen findes flere smaa Holme, og de omkranses alle, ligesom hele Søen, af et ret bredt Bælte af tyndtvoksende Rokker og Rør. Ud over Kølsholmen ser man Nørresøens blanke Vandflade, dannende et samlet Hele, og i Baggrunden ligger Højdedraget med Landsbyerne Vedersø og Husby. I Horisonten tegner sig mod Vest Vesterhavsklitternes uregelmæssige Toppe. Et prægtigt Billede af Vesteregnet danner det hele, og solbeskinnet og tiltalende laa det, da A. Koefoed og jeg om Morgenen 1 Juni 1913 naaede dertil for at tilbringe Dagen derude paa Søen. Vi havde truffet Aftale med en gammel Fisker og Jæger herom nogle Dage forinden, og alt var rede ved vor Ankomst, saa vi snart kunde gaa i Baaden.

Ganske ukendt med Forholdene, som vi var, overlod vi det helt til Fiskeren at bestemme Turen, og han satte straks Kursen ud mod Holmene. Undervejs dertil tog vi dog en lille Afstikker ind i Rørene, der baade var saa lave og saa spredtvoksende, at de kunde overskues i forholdsvis stor Udstrækning. Vi saa her flere Reder af Blishøne (*Fulica atra*) og af Lappedykker, alle svømmende Reder paa $\frac{1}{2}$ —1 m Vand; de indeholdt Æg, og Lappedykkeren havde efter Sædvane omhyggeligt tildækket sine Æg med Plantedele, forinden den forlod Reden. Fuglene havde derimod søgt Skjul; dem mærkede vi kun lidt til; men en enkelt Blishøne gik dog nu og da paa Vingerne eller forraadte med sin Stemme sit Opholdssted, ligesom enkelte Par af Lappedykkerne var søgt ud paa dybere Vand. Kun Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*) saa vi; men en Rede, som indeholdt 4 Æg, bestemte Koefoed efter Æggenes Størrelse som tilhørende Rødhalsed Lappedykker (*Podiceps griseigena*).

Afstanden til den første Holm var kun nogle faa Hundrede Meter, men alt laa roligt og fredeligt hen; Fuglene maatte utvivl-

somt være vante til Færdsel. Først da vi naaede ind til Rørene, som omgiver Holmen, og søgte efter en passende Landingsplads, kom der Uro over dem, og de kom os ængstelige i Møde; thi nu forstod de, at Besøget denne Gang gjaldt dem. Først kom Rødben og Vibe, dernæst Kobbersneppe, medens nogle Bruskokke, der opholdt sig paa Holmen, fandt det raadeligst helt at forsvinde. Og nu kredsede en ung Maage hen over Baaden. »Dværgmaagen« udbryder Køfoed, og det viste sig at være rigtig; det var Dværgmaagen, vi havde for os, og der var flere derinde over Øen. Det var mere, end vi havde ventet; alene at se den her, forekom os at være Udbytte nok for hele Dagen. Vi lagde nu til og kom i Land, og medens vi to Gange vandrede Øen rundt, foretog vi Optællingen: ca. 10 Par Rødben (*Totanus calidris*), ca. 10 Par Ryler (*Tringa alpina*), 2—3 Par Kobbersnepper (*Limosa ægocephala*), ret mange Viber (*Vanellus cristatus*), 2 Par Hætteterner (*Sterna hirundo*), ca. 4 Par Hættemaager (*Larus ridibundus*) og 7—8 eller højst 10 Par Dværgmaager (*Larus minutus*). Særlig Dværgmaagen ønskede vi nøje Tal paa og navnlig de ynglende Fugle; men det viste sig ret vanskeligt, thi ikke alene kredsede unge og gamle Fugle imellem hverandre, men lidt efter lidt blev der færre og færre, idet en Del af dem forlod Øen og drog ud over Vandet. Vi havde imidlertid naaet Tallet 18—20 Fugle, gamle og unge tilsammen, og da vi senere passerede Øen paa ganske nært Hold og paany fik Fuglene op, naaede vi samme Tal. Af Reder saa vi Kobbersneppens med 4 Æg samt 6 Reder af Dværgmaagen, nemlig en med 3 Æg, to med 2 Æg og tre med 1 Æg. Dværgmaagen var altsaa i Færd med Æglægningen; alle dens Reder laa paa Øens laveste Dele, ret nær ved Vandet; de havde i Udseende og Størrelse megen Lighed med Hætteternens. Af Rylen saa vi Dununger løbende i Græsset.

Dermed var vi færdige med første Holm, og vi satte Kursen mod Holm Nr. 2; anden Benævnelse havde vi ikke paa dem; thi de er, saa vidt jeg ved, alle navnløse. Men en ret uheldig Benævnelse viste det sig at være, naar vi i Længden skulde holde dem ude fra hinanden, og vi fandt da ogsaa snart en bedre, for os langt mere betegnende. Det var »Maageholmen«, vi forlod, og det var »Klireholmen«, vi begav os til, thi her var det Rødbenet Klire, der havde Herredømmet. Vi talte ca. 12 Par og fandt desuden 2 Reder af Hætteternen med 1 og 3 Æg. Og-

saa et Par Moseterner viste sig, men det var vist kun Udsendinge, der havde til Opgave, at se os lidt nærmere an, thi den næste Holm, der stod for Tur, tilhørte Moseterne (*Sterna nigra*). En lille, lav Holm var det, kun ca. 10×15 m, netop egnet for Ternerne og ikke større, end at de med forenede Kræfter med Lethed kunde gøre sig til Eneherrer. Rederne laa alle paa Kanten af Holmen, saa yderligt og saa lavt, som de paa nogen Maade kunde komme. Vi talte Øen rundt ialt 23, der alle indeholdt fra 1—3 Æg, de fleste dog 3. Derfra tog vi til Holm Nr. 4; den laa ganske nær ved Land, var noget højere end de øvrige og som Følge deraf mere tør, og den syntes i det hele ikke i særlig Grad at tiltale Fuglene. Vi saa 2 Bruskokke, nogle faa Viber, ca. 5 Par Rødben, 1 Par Hættemaager samt en Graaand (*Anas boscas*) rugende paa 9 Æg. Kun en Holm var nu tilbage »Terneholmen«, særlig beboet af Hætterterner og Rødben. Af Rødben saa vi en enkelt Rede med 1 Æg, af Ternen derimod flere, der alle indeholdt 3 Æg. Ogsaa nogle enkelte Par Hættemaager og Viber holdt til paa Øen, og medens vi gjorde Frokostophold her, havde vi en lille Visit af 2 unge Dværgmaager derovre fra Maageholmen.

Nu var vi altsaa færdige med Holmene, og vi havde dermed set det meste af, hvad der var at se, men en Ting undrede os, nemlig at vi havde truffet saa faa Ænder. Foruden den rugende Graaand havde vi kun set 3 Spidsænder (*Anas acuta*) og 3 Hanner af Pibeanden (*Anas penelops*), der svømmede i Nærheden af Maageholmen, og dog kunde der ikke være Tvivl om, at Søen maatte afgive fortrinlige Ynglepladser for Ænder. Vor Fører meddelte os da ogsaa, at der som Regel blev udruget et eller flere Kuld paa hver af Holmene; han havde nogle faa Dage forinden set 3 Reder af Skeanden (*Anas clypeata*), den ene med 4 Æg, de to andre med ca. 10, men den mest yndede Yngleplads for Ænderne var dog det sumpede Terrain syd og sydøst for Søen, og han foreslog derfor, at vi nu tog dertil. Vi samtykkede heri, men da vi naede derover, viste det sig dog snart, at Terrainet var os for sumpet at færdes i, og vi fik derfor ikke noget særligt Udbytte, men vi trøstede os med, at Aarstiden jo ogsaa var for fremskreden til at søge efter Ænder; de fleste maatte sandsynligvis ligge med deres Ællinger gemte derinde i Rørene og Sumpene. Adskillige Moseterner beboede Sumpen; vi kunde tælle indtil 40 Fugle flyvende om os, og over Enggræsset fløj Rødben, Brushøner og Dobbelt Bekkasin (*Gallinago*

scolopacina). Af de to sidstnævnte fandt vi Rede med 4 Æg. Ogsaa af Smaafugle var der mange. Gul Vipstjert (*Motacilla flava*), Sivsanger (*Acrocephalus phragmitis*) og Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*) var talrige, og vi saa deres Reder med baade Æg og Unger; Engpiber (*Anthus pratensis*) og Sanglærke (*Alauda arvensis*) var ret almindelige. Disse Arter havde vi ogsaa truffet derude paa Holmene, men i betydeligt ringere Antal.

Men Dagen var langtfra til Ende endnu, og vi raadslog derfor om, hvad vi nu skulde gøre. Resultatet blev: »Til Kølsholmen« Skellet mod Nørresøen. Ganske vist var der noget langt derover, men Sejlet blev sat til, og det hjalp. Vi vilde se de mange Kobbersnepper, som skulde bo derovre, og vi saa dem ogsaa; de mødte ved vor Landingsplads, en halv Snes Stykker i Tallet, og i Følge med nogle Viber og Rødben fulgte de os nu overalt, hvor vi gik. »Forstaar De, hvad de siger« spørger Koefoed, »de siger: Gaa-da-væk, Gaa-da-væk, . . .« og jeg maatte indrømme, det lød meget troværdigt, men vi ænsede det ikke; vi fortsatte over Holmen til Nørresøens Bred, da en pibende Lyd og et Plask i Vandet bragte os en Hilsen fra Skydebanen derovre ved Vedersø. «En vildfarende Kugle» siger Fiskeren, »men det betyder intet, de gaar ellers i Vandet længe forinden«, men da en ny vildfarende nogle Øjeblikke efter hvislende passerede Holmen i Mandshøjde kun faa Skridt fra os, fandt vi det dog raadeligst at lytte til Kobbersneppens Opfordring. Vi forlod derfor Holmen og styrede mod Hjemmet.

Besøget paa Søen var nu til Ende, og Cyklerne toges i Brug, men da vi ved 6-Tiden naaede Engdraget ved Madum Aa, gjorde vi Holdt. Og medens vi tilbringer nogle Øjeblikke her, ser vi Viberne svinge sig over Engen, og Moseterne svæve over Grøfterne derude mod Søen, medens Bekkasinen høres højt fra Luften. Hættemaager flyver forbi paa Vej til Ynglepladserne mod Sydvest, et Par Sandterner (*Sterna anglica*) kommer fra Syd, vel fra Ringkøbing Fjord; de er paa Langfart endnu saa sent, og oppe fra Engen kommer et lille Selskab af Dværgmaager, 5 gamle Fugle, velsagtens Hanner; de har nok tilbragt Dagen deroppe langs Madum Aa, men nu gaar det hjemad; de passerer Broen og følger Aaen, snart er de over Aaskrænten, snart nede efter Bytte, kun langsomt gaar det fremad, men omsider forsvinder de dog helt. Og da maatte ogsaa vi af Sted for at naa til Stationsbyen, thi det var sidste Dag af en tre Dages Ferie.